

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**ΑΡΙΘΜΟΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΩΣ: 609/2004
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
Ε' ΤΜΗΜΑ**

Συνεδρίαση της 8.12.2004

ΣΥΝΘΕΣΗ:

Προεδρεύων: Θεόδωρος Θεοφανόπουλος, Νομικός Σύμβουλος του Κράτους, κωλυομένου του Προέδρου του Τμήματος.

Νομικοί Σύμβουλοι: Γεώργιος Κατράνης, Ευάγγελος Τριτάς, Ιωάννης Μάσβουλας, Βλάσιος Βούκαλης, Θεόδωρος Ηλιάκης, Ιωάννης Σακελλαρίου, Ιωάννα Καραγιαννοπούλου, Αντώνιος Κλαδιάς.

Εισηγήτρια: Αγγελική Καστανά, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος: Υπ' αριθμ. πρωτ. ΥΠ.ΠΟ. /ΑΠΑΛΛ /Φ.271Γεν /55843 /1039 /21-7-2004 Υπουργείου Πολιτισμού /Γενική Δ/ση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς /Δ/ση Απαλλοτριώσεων και Ακίνητης Περιουσίας /Τμήμα Απαλλοτριώσεων, Απόκτησης Ακινήτων και Αποζημιώσεων.

Περίληψη Ερωτήματος: Ερωτάται αν υποχρεούται η αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠ.ΠΟ. να καταβάλει, μαζί με την προσωρινώς καθορισθείσα τιμή μονάδος αποζημιώσεως απαλλοτριωθέντος ακινήτου (επί της οδού Χατζηχρήστου 3 στην Αθήνα), και την καθορισθείσα δικαστική δαπάνη, πριν από την έκδοση αποφάσεως του Εφετείου για τον καθορισμό οριστικής τιμής μονάδος αποζημιώσεως, προκειμένου να συντελεσθεί η απαλλοτρίωση.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους γνωμοδότησε ως ακολούθως:

.....

Ι. Α. Κατά το άρθρο 17 παρ. 2 του ισχύοντος Συντάγματος, κανένας δεν στερείται την ιδιοκτησία του παρά μόνο για δημόσια ωφέλεια και πάντοτε αφού προηγηθεί πλήρης αποζημίωση που να ανταποκρίνεται στην αξία την οποία είχε το απαλλοτριούμενο κατά το χρόνο της σχετικής συζητήσεως στο δικαστήριο.

Β. Κατά το άρθρο 18 παρ. 4 του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων (Κ.Α.Α.Α.), που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Ν.2882/2001 (Φ.Ε.Κ.17 τ. Α'): α) η δικαστική δαπάνη βαρύνει τον υπόχρεο προς αποζημίωση και επιδικάζεται από το δικαστήριο με την ίδια απόφαση, β) η εκκαθάριση της δικαστικής δαπάνης γίνεται σύμφωνα με τις ισχύουσες οικείες διατάξεις, γ) το άρθρο 22 του Ν.3693/1957 δεν εφαρμόζεται, δ) η απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, με την οποία καθορίζεται η προσωρινή τιμή μονάδας, αποτελεί ως προς τη δικαστική δαπάνη εκτελεστό τίτλο σε βάρος του υποχρέου προς αποζημίωση, εάν και οι δύο διάδικοι απεδέχθησαν την απόφαση αυτή ή παρήλθε άπρακτη η προθεσμία ασκήσεως αιτήσεως οριστικού προσδιορισμού της αποζημιώσεως και ε) σε περίπτωση ασκήσεως εμπρόθεσμης αιτήσεως, το Εφετείο αποφαινεται ενιαίως, τόσο για τη δικαστική δαπάνη της ενώπιον αυτού διαδικασίας, όσο και για τη δικαστική δαπάνη του προσωρινού προσδιορισμού της αποζημιώσεως, στ) στη δίκη του προσωρινού ή οριστικού προσδιορισμού της αποζημιώσεως του απαλλοτριωμένου, σύμφωνα με τα άρθρα 18, 19 και 20 του Κ.Α.Α.Α., ένα είναι το αντικείμενο της δίκης, ο προσδιορισμός της αποζημιώσεως (προσωρινός ή οριστικός) και συνεπώς μια αμοιβή του δικηγόρου σε ποσοστό επί της αξίας του αντικειμένου αυτού της δίκης ορίζεται (άρθρα 100 παρ. 1, 114 παρ. 5 του Κώδικα περί Δικηγόρων). Έτσι, σε περίπτωση εμπρόθεσμης αιτήσεως για τον οριστικό προσδιορισμό της αποζημιώσεως στο Εφετείο, μετά τον προσωρινό προσδιορισμό της αποζημιώσεως, η δικαστική δαπάνη περιλαμβάνει: 1) τα γενόμενα για τη διεξαγωγή και υπεράσπιση της δίκης έξοδα, που ήταν απαραίτητα (άρθρο 189 παρ. 1 Κ.Πολ.Δ.), 2) την αμοιβή του δικηγόρου του δικαιούχου για την παράστασή του ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου, καθώς και για την παράστασή του ενώπιον του Εφετείου (άρθρα 109 και 111 του Κώδικα περί Δικηγόρων) και 3) την αμοιβή του δικηγόρου του δικαιούχου σε ποσοστό επί της καθοριζόμενης οριστικής αποζημιώσεως και δη 2% για τη

σύνταξη αιτήσεως ή ανταιτήσεως και 1% για τη σύνταξη προτάσεων επί της αιτήσεως ή ανταιτήσεως. Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 17 του Συντάγματος, 9 παρ. 1, 1^α, 5 και 6 του Ν. 1093/1980, 189 Κ.Πολ.Δ. και 100 επ. του Κώδικα περί Δικηγόρων, συνάγεται ότι η αμοιβή, την οποία καταβάλλει ο δικαιούχος της αποζημιώσεως στο δικηγόρο του για τη σύνταξη αιτήσεως, ανταιτήσεως, κυρίας παρεμβάσεως ή προτάσεων, προκειμένου να επιτύχει τον προσδιορισμό και την είσπραξη της αποζημιώσεως, **αποτελεί παρακολούθημα της αποζημιώσεως, προσαυξάνει το ποσό της, βαρύνει τον υπόχρεο αυτής και πρέπει να επιδικάζεται σε βάρος του υποχρέου και να περιέρχεται στο δικαιούχο, ώστε να μην επέρχεται φαλκίδευση της πλήρους αποζημιώσεως (βλ. ΑΠ. Ολ. 17/2000 και Α.Π. 672/2003).**

Γ. Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 1 του Κ.Α.Α.Α., όπως το άρθρο αυτό τροποποιήθηκε με το άρθρο 31 εδ. α' και β' του Ν. 3130/2003 « Η αναγκαστική απαλλοτρίωση συντελείται με την καταβολή στον δικαστικώς αναγνωρισθέντα ή στον αληθινό δικαιούχο της αποζημίωσης που προσδιορίστηκε προσωρινά ή οριστικά κατά τον παρόντα νόμο ή με τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως γνωστοποίησης ότι η αποζημίωση **η δικαστική δαπάνη**, η οποία επιδικάζεται κατά το άρθρο 18 παράγραφος 4, καθώς και **η αμοιβή των πληρεξουσίων δικηγόρων** κατατέθηκε στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων κατά το επόμενο άρθρο 8....».

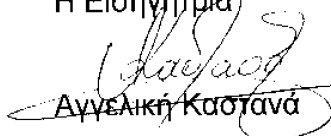
Από την παραπάνω διάταξη, συνάγεται ότι για τη συντέλεση της απαλλοτριώσεως, εκτός από την παρακατάθεση της δικαστικώς καθορισθείσας αποζημιώσεως, απαιτείται η παρακατάθεση και της δικαστικής δαπάνης και της αμοιβής των πληρεξουσίων δικηγόρων που καθορίσθηκαν από το δικαστήριο, διότι τότε υπάρχει καταβολή στο δικαιούχο της πλήρους αποζημιώσεως.

II. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από το διδόμενο πραγματικό, η αρμόδια Υπηρεσία του ΥΠ.ΠΟ. παρακατέθεσε στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων την προσωρινή τιμή μονάδος αποζημιώσεως χωρίς να συμπεριλάβει και την δικαστικώς προσδιορισθείσα δικηγορική αμοιβή, με το σκεπτικό ότι θα την καταθέσει μετά την οριστική διερεύνηση της υποθέσεως, από το Εφετείο Αθηνών. Εν όψει τούτων ανακύπτει το ερώτημα, αν υποχρεούται η Υπηρεσία να παρακαταθέσει και την δικηγορική αμοιβή για

τη συγκεκριμένη απαλλοτρίωση, πριν από την έκδοση της αποφάσεως του Εφετείου για τον καθορισμό οριστικής τιμής μονάδος αποζημιώσεως δεδομένου ότι το ανωτέρω δικαστήριο, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, θα πρέπει να καθορίσει ενιαία την δικαστική δαπάνη και για τις δύο διαδικασίες (προσωρινό και οριστικό προσδιορισμό της αποζημιώσεως).

III. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, στο τεθέν ερώτημα προσήκει, κατά την ομόφωνη γνώμη του παρόντος Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η απάντηση ότι η Υπηρεσία (ΥΠ.ΠΟ.) υποχρεούται να παρακαταθέσει εκτός από την δικαστικώς καθορισθείσα προσωρινή τιμή μονάδος αποζημιώσεως και την δικηγορική αμοιβή που καθορίσθηκε από το δικαστήριο, διότι τότε μόνο υπάρχει καταβολή στο δικαιούχο της πλήρους αποζημιώσεως και επομένως και συντέλεση της συγκεκριμένης απαλλοτριώσεως.

Η Εισηγήτρια

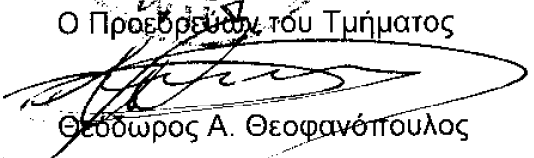

Αγγελική Καστανά

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 22.12.2004

Ο Προεδρεύων του Τμήματος

Θεόδωρος Α. Θεοφανόπουλος

Νομικός Σύμβουλος του Κράτους